

XII.BÖLÜM

EKONOMİ

Ekonomi, “toplumun alış-veriş, kazanç işlerinin tümü”, bir başka tanıma göre ekonomi “insan davranışlarını değişik alternatifler sağlayan arz ve talep arasındaki bir ilişki olarak inceleyen bilim dalı” şeklindedir. Ekonomi böylesine toplumsal bir sistemin işleyişine bakarken, sistemin kültürel kurumlarla olan ilişkisinde antropolojinin alanına girmekte, daha doğru bir deyimle iki bilim dalı birlikte işlemek zorunda kalmaktadır. İşte bu bütünleşmeden ortaya çıkan disipline “ekonomi antropoloji” adını vermekteyiz. (Baloğlu 2003: Basılmamış ders notları)

Antropologlar ekonomik sistemleri nasıl inceler?

Antropologlar malların,belirli toplumların genel kültürleri bağlamında üretim,dağıtım ve tüketim araçlarını incelerler.(Haviland 2002:231)

Ekonomik antropoloji iktisada karşılaştırmalı bir bakış açısından bakar.Bir topluluğun iktisadı ,onun kaynaklarının üretim,dağıtım ve tüketim sistemidir.İktisat,bu sistemlerin incelenmesi olmuştur.Karşılaştırmalı iktisat farklı topluluklardaki böylesi sistemleri inceler. Antropoloji en çok sözü edilen alana katkıda bulunmuştur. İktisatçılar modern uluslara ve kapitalist sisteme odaklanır.Sanayileşmemiş ekonomiler üzerine veri toplayarak iktisadın alanını genişletmek antropologlara kalmıştır.

Ekonomi antropologları iki soru ile ilgilenmektedir:

1.Üretim,dağıtım ve tüketim farklı topluluklarda nasıl örgütlenmiştir?

Bu soru insan davranışı ve örgütlenme sistemlerine odaklanır.

2.Farklı kültürlerdeki insanları üretim,dağıtım,mübadele ve tüketime ne sevk eder? Burada odak noktası ,davranış sistemleri değil ,bu sistemlere katılan bireylerdir.(Kottak 2002: 370)

ÇAMLICA KÖYÜNÜN EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde mülakatlardaki ekonomi soruları, çalışmaya başlama yaşı ,çalışılan işler,hanenin geçimi sağlanırken hangi kaynaklardan faydalandığı,ekonomik kazanç

için ilişkilerdeki paylaşma ve ticaret biçimleri, aile de çalışanların iş bölümü, tarım usulleri, toprağa sahip olma oranları, toprağı ekme şekilleri (işçi makine kiralama), ne ekildiğı ve elde edilen yıllık gelirleri incelenmiştir.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, ekonomi sorular en zor cevap verilen sorular olmuştur. Topladığımız verilerin kendilerine zarar verebileceğini düşünerek önceleri bize güvenmemiş olsalar da bu sorun çok uzun zaman geçmeden aşılmış, ilk önceleri tereddütlerle verdikleri cevaplar daha net alınan cevaplara dönüşmüştür.

Konuşulan hane başkanlarına öncelikle çalışıp çalışmadıkları sorulmuştur. Köyün geneline baktığımızda % 75' inin çalıştığı görülmektedir. Çalışan nüfus içindeki daha büyük payı genç hane başkanları oluşturmaktadır. Genç hane başkanlarının % 96' sı ekonomik gelir elde ederek çalışırken, % 4' ü ekonomik gelir elde etmeyerek çalışmaktadır. Yaşlı hane başkanlarına baktığımızda durum biraz daha farklıdır. Yaşlı hane başkanlarının % 52' si ekonomik gelir elde ederek çalışmakta, % 28' i hiç çalışmamakta, % 8' i emekli olduğunu belirtmiş, %12' si ise diğer kategorisinde gösterdiğimiz çalışır ancak ekonomik gelir elde etmemektedir. Yaşlı hane başkanlarında emekli kategorisinde bulunan kişiler çalışmadıklarını belirtmiş emekli maaşlarının yanı sıra, bazıları çocuklarını bazıları da konu komşunun yadımlarıyla geçimlerini sağladıklarını belirtmişlerdir. Aynı durum çalışır ancak ekonomik gelir elde etmeyen kategorisinde de vardır. Bu hane başkanları sadece ev tüketimleri için çalışmakta, maddi ihtiyaçları genelde çocukları tarafından karşılanmaktadır. Çalışma hayatını bırakmak çok fazla tercih edilmemekte, kendilerini çok zorlamayacak rahatsızlıkları ve halleri olmayana kadar çalışma hayatlarına devam etmektedirler. (Tablo: F-1)

Çalışan hane başkanlarından 38 kişi ekonomik amaçlı iş yapmaktadır. Ortalama yaptıkları iş sayısı 1.4 tür. Genç ve yaşlı hane başkanları en fazla 2 tane ekonomik amaçlı iş yapmaktadırlar. İşlerin çeşitliliğine bakıldığında genç hane başkanlarının daha fazla alanda çalıştıklarını ve geçim kaynaklarının çeşitlendiğini görmekteyiz. Köyün geneline bakıldığında en fazla ormancılık ile uğraşıldığı görülmektedir. Köyün orman köyü olmasının bundaki payı büyüktür. Genç hane başkanlarının % 55' i, yaşlı hane başkanlarının ise % 7' si ormancılık ile maddi kazanç sağlamaktadır. Yaşlı hane başkanlarında bu oranın düşük olmasının sebebi ormancılık fiziksel güç ve enerji gerektiren bir iş olmasıdır. Yaşlı hane başkanlarının hanelerinde bulunan erkek çocuklar genelde ormancılık faaliyetlerini sürdürmekte ve maddi kazanç sağlamaktadırlar. Yaşlı hane başkanları ormancılık yerine tarıma yönelmiş, genç ve yaşlı hane başkanlarında

tarımla uğraşan kişi sayısı aynı olduğu halde daha az çalışan yaşlı hane başkanının olması nedeniyle oranın yüksek gözükmektedir. Yaşlı hane başkanlarının % 56' sını genç hane başkanlarının % 27' si tarımdan ekonomik gelir elde etmektedir. Tarımdan alınan ürünler çoğunlukla ev tüketiminde kullanılmakta, çok fazla maddi kazanç sağlamamaktadır. Genç hane başkanlarında sırasıyla ticaret, memur, şoför ve hayvancılık ekonomik gelir elde edilen işlerdir. Yaşlı hane başkanları ise tarım ve hayvancılıktan farklı olarak sadece ticaret ile uğraşmaktadır. Ticaret ile uğraşan tek bir hane başkanı bulunmaktadır. Bu da köyün değirmencisidir. Hayvancılık tüm köyde sadece 1 hanede maddi kazanç sağlanarak yapılmaktadır. Bunun da geliri oldukça düşüktür. Hayvancılık, kadınların uğraş verdiği bir iştir. Hayvanların bakımı ve ürün elde edilmesi oldukça zor olduğundan köy halkı hayvanlar elde ettiği ürünleri ev tüketimi için kullanmaktadır. Şoförlük mesleğini köyde 1 kişi yapmakta, çocukların civar köylere götürüp getirmekte haftanın belirli günleri ilçeye yolcu taşımaktadır. Aynı zamanda yaz aylarında yayla da, yayla ile ilçe arasındaki ulaşımı sağlamaktadır. (Tablo: F-2, Tablo:F 3) (Grafik: 10)

Konuşulan hane başkanları arasında hayatları boyunca hiç çalışmayan yoktur. Alınan cevaplara göre her hane başkanı bir iş ile çalışma hayatına başlamıştır. Genç hane başkanlarının % 42' si tarımla iş hayatına başlarken bu meslekleri sırasıyla hayvancılık, turizm, ve işçilik takip etmektedir. Yaşlı hane başkanlarında ise bu oran farklıdır. % 56' sını hayvancılık yaparak çalışma hayatına atılırken % 24' ü tarım ve % 16' sını da ticaret ile ilk tecrübelerini yaşamıştır. Aslına bakacak olursak köy yaşamına çalışmaya başlanılan meslek gibi bir kavram yoktur. Bireyler elleri iş görür yaşa geldiklerinden itibaren ufak tefek işler yapmaya başlamaktadırlar. Genelde tarım ve hayvancılık üzerine yoğunlaşan bu işler bazen babadan kalma farklı meslek gruplarına da kayabilmektedir. Bu nedendir ki çalışmaya başladıkları yaşı sorduğumuzda net bir cevap verememekte, tahmini olarak yaş belirtmektedirler. Bu bilgiyi de Tablo F-5' te görmekteyiz. Eğitim seviyesinin yükselmesi ve eğitime verilen önemin artmasına paralel olarak genç hane başkanlarının çalışmaya başlama yaşları yaşlı hane başkanlarında olduğu kadar düşük değildir. Bu oranların kişilerin kendilerini çalışma hayatı içinde gördükleri zamana göre alındığını düşünecek olursak, işe başlama yaşının göreceli bir kavram olduğunu ve buna göre cevaplar verildiğini de düşünebiliriz. Her ne kadar aynı yaş grubunda çalışmaya başlayan hane başkanları olsa da rakamları karşılaştırdığımızda bu sonuç açıkça görülmektedir. En düşük yaş grubu olan 5-9 aralığında genç hane başkanlarının 5' i çalışmaya başlamışken, yaşlı hane başkanlarının

9' u çalışmaya başlamıştır. En büyük yaş aralığı olan 15-19 da ise genç hane başkanlarının 10 tanesi bulunurken yaşlı hane başkanlarının 4' ü bulunmaktadır. İlk işe başlama yaşı tüm köyde ortalama 10.7 olarak belirlenmiştir. (Tablo:F-4, Tablo:F-5) (Grafik: 13)

Bireyler için hayatlarını devam ettirebilecekleri kazançlarının olması kadar sosyal güvencelerinin de olup olmaması önemlidir. Yaşlandıklarında ek gelirlerinin olması ve sağlık konusunda faydalanabilecekleri kaynakların artması açısından kaç kişinin bu imkanlardan faydalandığı önemlidir. Ancak Çamlıca da sosyal güvencenin olup olmaması Tablo:F-6 dan da anlaşılacağı gibi fazla önem teşkil etmemektedir. Genç hane başkanlarının % 23' ünün sosyal güvencesi varken, yaşlı hane başkanlarında bu oran % 44' le nispeten daha fazladır. Sosyal güvencelerinin ne olduğu konusu ise genç hane başkanlarının 1 tanesi SSK, 1 tanesi emekli sandığı ve diğer kategorisine aldığımız yaşlılık maaşından ibarettir. Sosyal güvencesi olan yaşlı hane başkanlarının 3 tanesi SSK, 1 tanesi çiftçi bağkuru ve yine diğer kategorisine aldığımız 7 kişi de yaşlılık maaşından yararlanmaktadır.(Tablo:F-6,F-7)

Çamlıca' da daha önce de belirttiğimiz gibi çalışmayan genç hane başkanı bulunmamaktadır. Ancak yaşlı hane başkanlarında durum böyle değildir. Toplam 9 yaşlı hane başkanı çalışmadıklarını belirtip nedeninin de yaşlılıktan olduğunu söylemişlerdir. (Tablo:F-8)

Çamlıca 'da genç yaşlı tüm tamamında hanenin geçimine katkıda bulunan kişiler bulunmaktadır. Yaşlı hane başkanlarından da sadece 1 hanenin geçimine katkıda bulunan kişi bulunmamaktadır. Hanelerde en az bir en fazla beş kişi geçime katkı sağlar. (Tablo: F-9)

Kadın ve erkeğin cinsiyetine özgü yaptığı işler gruptan gruba farklılık gösterir.İnsan toplumlarında cinsiyete dayalı iş bölümü , antropolojinin yoğun olarak ilgi gösterdiği bir konudur. “Kadın işi” eve yakın ,ara verildikten sonra tekrar kolayca başlanabilecek nitelikteki işlerden oluşurken “erkek işi” fiziki güç ,kıvraklık,hız,hareket ,evden uzak mesafelere yolculuk ,risk ve tehlike gerektirir.Kuşkusuz bu durum toplumdan topluma değişir. (Haviland2002:235) Çamlıca' da da bu şekilde bir iş bölümü bulunmaktadır. Aile geniş yada çekirdek olsun, her ailede üyeler hanenin geçimine katkı sağlamak için çalışırlar . Hane geçimine katkıda bulunanların statülerine geldiğimizde ilk sırayı genç hane başkanlarında kadınlar almaktadır. Aslında genel olarak köy yaşamını incelediğimizde kadının her şekilde erkekten daha çok çalıştığı ve

daha çeşitli işler yaptığı görülmektedir.(Bkz. Foto:31,32) Çamlıca' da da durum bu şekildedir. Erkekler ormanda kesim yaptıkları ya da tarımla uğraştıkları dışındaki zamanlarını kahvede ya da dinlenerek geçirirken, kadınlar ise günün tüm saatlerini çalışarak geçiriler. Tarım ya da hayvancılıktan kalan zamanlarında gıda yapımı, evin temizlik işler ile geçirerek günü bitirirler. Erkek çocuklar babanın yardımcısı, kız çocuklar ise annenin yardımcısı olarak hane geçimine katkı sağlamaktadırlar. İş bölümünde çok kesin hatlarla bir ayırım olmasa da, kadınlar ve kız çocuklar elde edilen ürünlerin ilçeye satılması ile ilgilenmezler.Satış işlemi ile sadece erkek çocuklar ve erkek hane başkanları ilgilenmektedir. Yalnız kadınların yaşadığı hanelerde, kadın hane başkanlarının satış yapması sadece 1 hane de görülen istisnai bir durumdur. (Tablo:F-10)

Tablo:F-11' i incelediğimizde hanenin geçimine katkıda bulunan tüm bireylerin çalışır durumda olduğunu görmekteyiz. Genç hane başkanlarında 50, yaşlı hane başkanlarında ise 63 kişi hane geçimine çalışarak katkıda bulunmaktadır. (Tablo:F-11) Hane geçimine katkı sağlayanların yaptıkları işlere bakıldığında genç hane başkanlarında genç ve yaşlı hane başkanlarının her ikisinde de hayvancılığın ilk sırada olduğunu görmekteyiz. Hemen hemen tüm hanelerde hayvan yetiştirildiği ve bu hayvanlarla hane başkanı eşlerinin ilgilendiği düşünülürse bu oranın yüksek çıkması olasıdır. Hayvancılıktan sonra sırayı tarım, orman, memur ve işçilik almaktadır. Memur ve işçi meslekleri sadece yaşlı hane başkanlarının hanesinde görülmektedir. Yaşlı hane başkanlarına hane geçiminde daha fazla katkı sağlandığı için meslek çeşitleri de farklılık göstermektedir. (Tablo:F-12)

Genelde hanenin geçimine katkıda bulunanların % 63' ü hane içindedir. Bu oran genç hane başkanlarında daha fazladır çünkü onlar daha kalabalık nüfuslu olarak geniş aile şeklinde yaşamaktadırlar. Yaşlı hane başkanlarında hane dışı yardım fazladır. Bunun sebebi belli bir yaştan sonra düzenin kuran erkek çocuk evden ayrılmış ve kendine başka bir ev açmıştır.Ayrı oturan erkek çocuklar babalarına hane dışından da yardımları eksik etmemektedirler. Diğer olarak adlandırdığımız bölümde ise hem işgücü hem de para katkısında bulunanları gösteren rakamlardır. (Tablo:F-13) Yaşlı hane başkanlarında hem iş gücü hem de para yardımı yapanlar daha fazladır.Onların her iki yardıma daha çok ihtiyaçları olduğu kesindir. Hane geçimine katkıda bulunanların katkı türünü incelendiğinde ise genç hane başkanlarında % 74' ünün işgücü, % 20' inin para, % 6' sının da diğer kategorisine aldığımız hem iş gücü hem de para ile katkıda bulunduğu görülmektedir. Yaşlı hane başkanlarında da iş gücü yardımı fazladır.

Yardımda bulunan kişilerin % 54' ü işgücü yardımı yaparken % 41' i para yardımında bulunmakta, % 5 i de hem iş gücü hem de para yardımında bulunmaktadır. (Tablo:F-14)

Hanelerin yıllık gelirlerinin türü sorulduğunda brüt olarak cevap vermek Çamlıca hane başkanları tarafından tercih edilmemektedir. Sorunun yöneltildiği tüm hane başkanları yıllık gelirlerini, net kazançlarının rakamları olarak aktarmışlardır. (Tablo:F-15) Hanenin yıllık geliri ile ilgili sorulara geldiğimizde ekonomi sorularında yaşadığımız sıkıntı burada daha fazla ortaya çıkmış, maliyeci olduğumuzu düşünen bazı hane başkanları bize bu konuda bilgi vermek istemediklerini ya da rakamları üç aşağı beş yukarı söylemiyle bize aktarmışlardır. Bu konuda yaşadığımız sıkıntı köyün muhtarı ve imamının bize olan güvenlerini köylüye de aktarmaları ile çözümlenmiştir. Çamlıca hanelerinin yıllık net geliri en fazla 0-4000 YTL aralığında toplanmıştır. Genç hane başkanları ortalama 2000 YTL, yaşlı hane başkanları ise ortalama 1538 YTL yıllık gelir elde etmektedir. Çamlıca' nın ekonomik kazancının oldukça az olduğu buradan anlaşılabilir. Genç hane başkanlarının yaş itibarı ile daha dinç ve verimli çalışarak daha fazla iş yapmaları ve kazançlarının bu anlamda daha fazla olması düşünülebilecek nedenler arasındadır. (Tablo: F-16)

Hanenin yıllık gelirini anlatırken hane geçiminin kaç yerden sağlandığı hakkındaki soruların cevaplarını incelemek yerinde olacaktır. Genç hane başkanlarında en az 1 en fazla 5 yoldan kazanç elde edildiği görülürken bu sayılar yaşlı hane başkanlarında en az 2' den başlamakta en fazla da 5 işe kadar çıkmaktadır. (Tablo:F-18) Hanenin gelirinin temin edildiği alanların ne olduğu ise genç ve hane başkanlarında en fazla tarımda toplanmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken konu sadece maddi kazanç sağlayan işler alınmamıştır. Hanenin ev içi tüketim için ve ekonomik amaçlı yaptığı her türlü iş hesaba katılmıştır. Hemen hemen her ailenin toprağı olduğu ve bu topraklar üzerinden ürün yetiştirdikleri için tarım, genç ve yaşlı hane başkanlarının hepsinde gelirin temin edildiği alan içerisindedir. Genç hane başkanlarında bu işleri hayvancılık, orman, turizm,ticaret, memur, emekli maaşı, taşımacılık ve zanaat takip etmektedir. Yaşlı hane başkanlarında ise tarımın ardından, hayvancılık, orman, emekli maaşı, turizm, işçilik ve diğer kategorisinde aldığımız erkek sigorta ve muhtar maaşı gelmektedir. Köy muhtarı, farklı hanede yaşayan babasına maddi anlamda muhtarlık maaşı ile destek olmaktadır. (Tablo:F-19)

Konuşulan hane başkanlarından tarım ile geçimini sağlayanlar topraklarına en az 2 en fazla 6 tür ürün ekmektedirler. Verilmiş olan bu bilgiler hem ticari amaç ile tarla ve bahçelerde yapılan tarımı hem de bunun yanında evlerin çevresindeki küçük alanlarda yetiştirilen ürünleri içermektedir. Tüm köyde ortalama ekilen tür sayısı 4,2 dir. (Tablo:F-20)

Ekilen ürünlerin türünü incelediğimizde genç hane başkanlarının % 22' sinin sebze % 20 sinin tahıl, % 19' unun sanayi bitkisi ve ardından baklagil ve narenciye ektiklerini görmekteyiz. Tahıl eken haneleri büyük çoğunluğu aldıkları ürünü evde tüketirlerken bir kısmı satmaktadır. Evlerin etrafındaki küçük bahçelerde yetiştirilen sebzeler günlük tüketim için kolaylık sağlamaktadır. Yaşlı hane başkanlarında da en fazla üretilen ürün % 25 ile tahıl iken bunu % 22 ile sebze,% 20 ile baklagil, % 18 ile sanayi bitkisi, % 11 ile meyve ve % 5 ile narenciye izlemektedir. (Tablo: F-21)

Tahıl üreten hanelerde genellikle beş cins tahılın varlığına rastlanmıştır. Köy genelinde ortalama tahıl türü ekilmektedir. Bunların başında genç ve yaşlı hane başkanlarının her ikisinde de başı buğday ve arpa çekmektedir. Hanelerin temel gıda malzemesi ihtiyacını karşılaması için önemli olduğundan ekilen ürünler arasında çok tercih edilir. Yulaf ve mısır' ın nerdeyse aynı oranda yetiştirildiği görülmektedir. (Tablo:F-22,F-22.1)

Sanayi bitkisi ekenlerde de ürün çeşitliliği bulunmaktadır. En az 1 en fazla 5 tür sanayi bitkisinin yetiştirildiği Çamlıca' da yetiştirilen ürünlerin büyük bir yüzdesini zeytin ve üzüm oluşturmaktadır. Ayçiçeği, pancar ve kekik daha az yetiştirilen sanayi bitkileri arasındadır. (Tablo:F-23, Tablo:F-23.1)

Ürün çeşitliliği baklagil yetiştiriciliğinde de devam etmektedir. En fazla 4 tür baklagilin yetiştirildiği çamlıca köyünde, ev tüketimi için fasulye, bakla, nohut ve mercimek yetiştirilmektedir. (Tablo:F-24, Tablo:F-24.1)

Genç hane başkanlarında sadece ev tüketimi amaçlı yetiştirilen sebzedden, yaşlı hane başkanlarının bir kısmı tarafından maddi kazançta sağlanmaktadır. Genelde evlerinin çevresindeki küçük alanlarda yetiştirilen sebzeler, ev tüketimi için büyük rahatlık sağlamaktadır. Genç hane başkanları en fazla domates, soğan ve biber yetiştirirken yaşlı hane başkanları en fazla fasulye, domates ve patlıcan yetiştirmektedir.

Köy içersinde soğandan maddi kazanç elde eden tek bir hane bulunmaktadır. Hane başkanı satılmaya hazırlanmış soğanları, köyün şu anda eğitim görülmeyen okuluna depolamıştır. (Tablo:F-25, Tablo:F-25.1)

Meyve üretimine bakmak gerekirse, genel ortalama ile köyde, 1,7 cins meyve üretildiği görülmektedir. (Tablo: F-26) Bütün meyve cinsleri evin etrafındaki küçük alanda yetiştirilmekte, çok azından maddi kazanç sağlanmaktadır. Çilek ve kavun satılan meyveler arasındadır. (Tablo:F-26, Tablo:F-26.1)

Köyde üretilen bir başka tür olan narenciyeden de sadece portakal ve limon üretimi yapılmaktadır. Sadece ev tüketimi için yetiştirilen portakal ve limon çok az sayıda üretilmektedir. Narenciye üreten yaşlı hane başkanlarının % 50' si portakal % 50 si de limon yetiştirirken, genç hane başkanlarının da % 53' ü portakal % 47' si de limon yetiştirmektedir. (Tablo:F-27, Tablo:F-27.1)

Tüm toplumlarda toprak her zaman önemli olmuştur ve hemen hepsi değerli toprak kaynaklarını tahsis etmeye yönelik düzenlemelere sahiptir.(Haviland 2002:240) Çamlıca köyündeki hane başkanlarının geneline bakıldığında % 96' sının toprak sahibi olduğu görülmektedir. Geniş bir araziye yayılmış olan köyde sadece 2 genç hane başkanı toprak sahibi değildir. Ancak bu haneler ürünlerini yakın akrabalarının tarla ya da bahçelerinde ortaklaşa yetiştirmektedirler. (Tablo:F-28) (Bkz. Foto: 30)

Tablo:F-29' da hanenin sahip olduğu toprağın tür sayısına baktığımızda en az bir en fazla 3 tür olduğunu görmekteyiz. Toprak sahibi genç hane başkanlarının % 80' inin tarlası varken % 20' sinin de bahçe olarak adlandırdığı evlerinin yakınlarında bulunan toprakları vardır. Yaşlı hane başkanlarının ise % 86' sının tarlası varken, % 10' unun bahçesi, % 4' ünün de serası vardır. Sera tüm köy genelinde 1 hanede bulunmaktadır. Köyün şu anki muhtarından önce uzun yıllar muhtarlık yapmış olan hane başkanı serada yetiştirdiği ürünlerden maddi kazanç elde etmektedir. Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgi ilerdeki tablolarda açıklanacaktır.

Sahip olunan bu toprakların toplam kaç dönüm olduklarına baktığımızda ise genel ortalama 45,8 , genç hane başkanlarında ortalama 41,7 , yaşlı hane başkanlarında ortalama 52,9 olduğunu görmekteyiz. Bu dönümler hem tarla hem de bahçelerin toplamını içermektedir. (Tablo: F-30)

Tabloda görüldüğü gibi mülakat yapılan hane başkanlarına toprağı nasıl değerlendirdikleri sorulduğunda alınan cevap en az bir en fazla iki olmuştur. Kategoriler arasında eker, kiraya veriri, boş bırakır ve ortakçı bulunmaktadır. Genç hane

başkanlarının % 69' u topraklarını ekerken % 31' i ise boş bırakır. Yaşlı hane başkanlarının ise % 57' si toprağını ekerken, % 40' ı boş bırakır ve % 3' ü de kiraya verir. Toprağını kiraya veren 1 yaşlı hane başkanı bulunmaktadır. Çamlıca' nın dağlık ve engebeli bir yapıya sahip olması nedeniyle tarım için elverişli toprak alanları çok verimli kullanılamamaktadır. Bu nedenle sahip oldukları toprakların bir kısmını ekebilmektedirler. (Tablo:F-31) Tüm köyde sadece 1 hanenin sera sahibi olduğundan bahsetmiştik. Bu sera alanının tamamı ekilerek değerlendirilmektedir. (Tablo: F-32) Aynı şekilde bahçe sahibi 5 genç hane başkanı ile 3 yaşlı hane başkanı, bahçelerini ekerek değerlendirmektedirler. (Tablo: F-33)

Konuşulanan geçen yıl ekmek için başkasından toprak kiralama durumunun olup olmadığını sorduğumuzda tüm hane başkanlarının bu soruya hayır cevabını verdiğini görmekteyiz. Toprağı olmayan iki genç hane başkanı yakın akrabalarının topraklarını kullanmakta ancak bunu için herhangi bir ücret ödememektedirler. (Tablo: F-34)

TİCARİ AMAÇLI YAPILAN TARIM

Konuşulan hane başkanlarından sahip oldukları topraklardan ticari olarak ürün alan 10 genç hane başkanı ve 10 yaşlı hane başkanı bulunmaktadır. Tablo F3 de hane başkanlarının ekonomik olarak yaptıkları işlere bakıldığında genç hane başkanında 10 kişinin tarım, yaşlı hane başkanlarından da 10 kişinin tarım alanında çalıştığı görülmektedir. Tarımı ekonomik amaçlı yapan genç hane başkanlarının % 50' si sanayi bitkisinden ürün elde ederken geriye kalan diğer % 50' lik kısım yetiştirdiği meyveleri satarak maddi kazanç elde etmektedir. Bu durum yaşlı hane başkanlarında biraz daha çeşitlilik göstermektedir. Yaşlı hane başkanlarının % 67' si ettikleri sebzeden maddi kazanç sağlarken bu oran sırasıyla tahıl, sanayi bitkisi, baklagil ve diğer kategorisine aldığımız yerfistığıdır. (% 6) Bunlar aynı oranda kazanç elde edilen ürünlerdir. (Tablo: F-35)

TAHİL

Konuşulanan ekonomik gelir elde ettiği tahılı kaç dönüm ektiği, kaç ton ürün aldığı nasıl değerlendirdiği ve kime sattığı ile ilgili sorular tek frekansta toplandığından bunlarla ilgili tablolar gösterilmemiştir. Sadece 1 yaşlı hane başkanının maddi kazanç

sağladığı tahıl 26 dönüm ekildiği buradan elde ettiği 230 kilo tahılın bir kısmının satıldığı bir kısmının da evde tüketildiği ve hale satıldığını söyleyebiliriz.

SANAYİ BİTKİSİ

Konuşulunun ekonomik gelir elde ettiği sanayi bitkisini kaç dönüm ektiği tüm köyde ortalama 1,6 dönümdür. Genç hane başkanlarının 5 tanesi yaşlı hane başkanlarının ise 1 tanesi sanayi bitkilerinden ticari gelir elde etmektedir. Kaç ton ürün aldığı sorusuna geldiğimizde ise kilo cinsinden cevaplar verilmiştir. Genç hane başkanlarının bir tanesi 250, bir tanesi 180, 2 tanesi 80, 1 tanesi de 50 kilo ürün sattıklarını aktarırken, yaşlı hane başkanlarından 1 tanesi 50 kilo sanayi bitkisi satarak maddi kazanç elde ettiğini belirtmiştir. Bu sanayi bitkilerinin büyük çoğunluğu ayçiçeğidir. Genç hane başkanlarının dört tanesi tüm ürünlerini satarken bir tanesi de hem satışını yapmış hem de ev tüketimi için ayırmıştır. Yaşlı hane başkanı ise ektiği tüm sanayi bitkisini satmıştır. Üç genç hane başkanı ürünlerini hale satarken, ikisi aracı koymadan direk pazara satmış, yaşlı hane başkanı da aynı şekilde sanayi bitkisini pazara satmayı uygun görmüştür.

SEBZE

Sebze, çamlıca köyünde sadece yaşlı hane başkanlarının gelir elde ettiği üründür. Toplam 8 hane başkanı ortalama 1,5 dönüm sebze ekmiş, ekilen bu ürünlerden ortalama 2,5 kilo ürün elde etmiştir. Yedi hane başkanı elde ettiği ürünleri satmış bir tanesi de sattığı ürünün yanı sıra ev tüketimi için de kullanmıştır. Yaşlı hane başkanları daha önceki ürünlerde olduğu gibi aracı olmadan direk pazarcılara satış yapmayı uygun görmüşlerdir.

MEYVE

Köyde beş genç hane başkanı da sahip olduğu bahçeye meyve ekmektedir. Ortalama olarak 4,1 dönüm ekilen meyve den üç hane 30, bir hane 25, bir hane de 60 kilo ürün elde etmektedir. Ekonomik amaçlı meyve üreten hane başkanları elde ettiği ürünlerin hepsini satmamakta ev tüketimi için de ayırmaktadır. Satışı yapılan meyve

çilek ve kavundur. Genç hane başkanları da maddi kazanç elde etmek istediği meyvelerin satışını Pazar ya da manava yapmaktadır.

SERA

Daha önce de belirttiğimiz gibi tüm köyde sadece bir hane sera sahibidir. Seraya toplam 1 dönüm ürün ekilmektedir. Ekilen ürünler 250 kilo domates, 250 kilo da salatalıktır. Hane başkanı elde ettiği ürünün bir kısmını satmakta bir kısmını da ev tüketimi için kullanmaktadır. Hal de bulunan tanıdıkları aracılığı ile ürünlerin satışını gerçekleştirmektedir.

Konuşulan hane başkanlarına toprakları için işçi yada makine kiralayip kiralamadıkları sorulmuştur, ancak tabloya sadece ekonomik amaçlı tarım yapanların bilgileri işlenmiştir. Köyde yaşayan hanelerin 20 tanesi ekonomik amaçlı tarım yapmaktadır ve bunların sadece %5 i toprağı için işçi kiralamaktadır. Kalabalık nüfuslu aileler işçi kiralamaya gerek duymamaktadır. Ancak az nüfuslu olan tek bir aile , yardım edecek kimsesi olmadığından hane işçi kiralamaya gerek duymaktadır. Yaşlı hane başkanlarından biri ekin biçmek için işçi kiralamıştır. (Tablo:F-64, Tablo:F-65)

Ekonomik amaçlı tarım yapan hanelerin %15' i makine kiralamaktadır, bu oranın içinde yaşlı hane başkanlarının daha fazla payı olduğu görülmektedir. Makinelerin hangi amaçla kiralandığı sorulduğunda 3 kişi tek bir amaçla kiraladığını söylemiş, 2 tanesi traktöre 1 tanesi de biçer- dövreye ihtiyaç duyduğundan makine kiraladığını belirtmiştir. Tarım daha çok hayvanların yardımı ile yapılmaktadır. (Tablo:F-66, Tablo:F-67) (Bkz. Foto: 28,29)

Gübre verimliliğı arttırmak amacıyla toprağı katılan maddelerdir. Tarımsal üretimin artırılması için, toprak işlenmeli, ekilmeli, sulanmalı, hastalık ve zararlılarla mücadele edilmelidir. Toprakta, yetiştirilen bitkilerin ihtiyacını karşılayacak miktarda besin maddesi yoksa, gübreleme vasıtasıyla toprağı bitki besin maddesi verilmesi gerekir. Gübreleme ile toprağın tarlada tutulması erozyon tehlikesine karşı tedbir olarak düşünölmelidir. Ahır gübrelerinin uygulandığı toprakların işlenmesi kolaylaşır. (www.bahce.biz) Çamlıca 'da ekonomik amaçlı ekilen ürünlerde gübre kullanma durumu sorulduğunda genç hane başkanlarının % 90' ının yaşlı hane başkanlarının ise

tamamının gübre kullandığı görülmektedir. Tabii ya da suni gübre kullandıklarını belirten genç hane başkanlarının % 56' sı suni gübre kullanırken bu oran yaşlı hane başkanlarında % 70' e çıkmaktadır. (Tablo:F-68)

Çamlıca 'da gübre ile birlikte ilaç kullanan hanelerde bulunmaktadır. Köy geneline bakıldığında hane başkanlarının % 55' i ekonomik amaçlı ettiği ürünlerde ilaç kullanmaktadır. Kullanılan ilacın cinsi sorulduğunda ise % 91' inin böcek için ilaç kullanıldığı, % 9' unun ise ot için ilaç kullandığı anlaşılmıştır. (Tablo:F-69, Tablo:F-70)

Çamlıca Köyünde sera sahibi tek bir hane başkanı olduğu için bu bölümde alınan cevaplar oranlar dahilinde anlatılmamıştır. Seracılık ile ilgili almış olduğumuz cevaplar hane başkanının bize verdiği bilgilerin tamamıdır. Köyün eski muhtarı olarak tanınan ve köyün en fazla nüfuslu hanesine sahip olan hane başkanımızın 1 tane serası bulunmaktadır. Seranın tipi camdır. İskelet tipi ise köşebent demirdir. Tarım şekli dönüşümlü, ısıtma şekli ise yağmurlama sistemidir. Damlama şekli ile sulama yapılmaktadır. ve yine damlama yöntemi ile gübreleme yapılmaktadır. Serada patatesleme yöntemi ile ilaçlama yapılmakta, yetiştirilen ürünler ise sadece domates ve salatalıktır. Bu ürünleri hane başkanı kendisi hale satmaktadır.

Alınan bilgilere göre Çamlıca' da ki hane başkanlarının % 96 sının hayvan beslediği görülmektedir. yaşlı hane başkanlarının tamamı hayvan beslerken 2 genç hane başkanı hayvan beslememektedir. Hayvan beslemeyen haneler, maddi durumlarının iyi olmaması ya da farklı işlerle uğraştıklarını için hayvan beslemediklerini belirtmişlerdir. Hayvan besleyen hanelerin ahırları ve kümesleri çoğunlukla evlerin bahçesindedir. Beslenen hayvan türlerini sorduğumuzda en fazla kümes hayvanlarının yetiştirildiğini görmekteyiz. Kümes hayvanı yetiştirmek hem daha az masraflı hem de daha kolay olduğu için bu kadar çok tercih edilmektedir. Kümes hayvanlarından sonra en büyük yüzdeyi büyükbaş hayvanlar almaktadır. Büyükbaş hayvanlardan elde edilen süt ve et ekonomik amaçlı hayvancılık yapan hanelere kazanç sağlamakla beraber hanenin süt ,peynir,yoğurt,kaymak ve et ihtiyacını da karşılamaktadır. Küçük baş hayvan yetiştiriciliği tüm köy genelinde % 25' tir. Yük taşımada kullanılan at ve eşeklerde köy genelinde % 6 oranında beslenmektedir. Diğer kategorisinde görülen hayvan köpektir. 3 genç hane başkanının evinde köpek bulunmaktadır. Arıcılık ise toplam 3 hanede yapılmaktadır. (Bkz. Foto: 55,56) (Tablo:F-86, Tablo:F-87)

Daha önce de belirttiğimiz gibi hayvancılık, Çamlıca köyü için geçim kaynağı statüsünde bir iş değildir. Sadece 1 genç hane başkanı hayvanlarından elde ettiği ürünü satarak maddi kazanç sağlamaktadır. Hayvan beslemeyen 2 hane haricinde geriye kalan 48 hane sadece ev tüketimi için hayvan beslemektedir. (Tablo:F-88) (Grafik: 6)

Kooperatif sözlük anlamında da belirtildiği gibi,ortak ihtiyaçların elverişli şartlarla karşılamak için kurulan kar amacı olmayan ortaklık anlamına gelmektedir.(Sözlük 1992:897) Haneden birinin kooperatife üye olma durumları sorulduğunda % 65' inin üye olduğu bir kooperatifin olduğu anlaşılmıştır. Çamlıca' da üye olunan sadece orman kooperatifi bulunmaktadır. Köyün orman köyü olmasından kaynaklanan bu durumu ana ayrımımıza göre kıyasladığımızda genç hane başkanlarının % 85' inin, yaşlı hane başkanlarının ise % 44 ' ünün hanesinde orman kooperatifi üyesi bulunmaktadır. Genç hane başkanlarında daha fazla orman kooperatifine üye olunmasının sebebi bu hanelerde yaşayan genç nüfusun daha fazla olmasıdır. Ormancılık, güç ve enerji isteyen bir iş olduğundan yaşlı hanelerde bu iş sadece var olan erkek çocuklar tarafından yapılmaktadır. hane bireylerinin kredi kullanma durumu sorulduğunda ise hiç birinin kredi kullanmadığı, Tablo:F-91 de de görülmektedir.(Tablo:F-89, Tablo:F-90)

Gazipaşa jeolojik yapısı itibari ile dağlık ve ormanlık bir ilçedir. Sadece kıyı şeridinde bulunan köyler ve ilçe merkezi düz bir yapıya sahiptir. Köye ve yaylaya ulaşılan yol boyunca ormanların varlığı dikkatimizi çekmiştir. Orman varlığından bu kadar çok söz etmişken, köy halkının da ormandan yararlanması kaçınılmaz bir sonuçtur. Tablo:F-93 te de görüldüğü gibi tüm hane başkanları ormandan yararlanmaktadır. Verilen cevaplarda 1 ya da 2 neden belirtilmiş, genç hane başkanlarının % 64' ü odun kesmek için ormandan yararlanırken, yaşlı hane başkanlarının % 57 si de sadece ürün toplamak için ormandan faydalandıklarını belirtmişlerdir. Ormancılığın çok eskilerden devam eden bir meslek olduğunu söyleyen çok yaşlı hane başkanları kendileri gidemese bile hanelerinde birinin ormandan yararlandığını belirtmişlerdir.

Ekonomi başlığı altında topladığımız soruların sonuncusu da hane hangi araç-alete sahip olma durumudur. Aletlerde yada araçlarda ortakçılıkta yapılmaktadır.Aynı aileden bir kaç kişi bir alet yada araç satın alarak ortaklaşa kullanırlar. Köydeki hanelerin geneline bakıldığında % 82' sinin araç ya da alete sahip olduğu görülmektedir. ortalama alet sayısı 1,2 olmakla birlikte en çok sahip olunan alet

tırmıktır. Genç hane başkanlarından 5 tanesinin yaşı hane başkanlarından ise 1 tanesinin kendine ait otomobili bulunmaktadır. Şoförlük yapan 1 hane başkanının kendine ait bir tane minibüsü bulunmaktadır. Diğer kategorisine aldığımız tüm araçlar motorlu bisiklettir. Sahip olunan araç ve aletlerin hepsi için ortaklaşa kullanım oldukça fazladır. Köyde kullanımda olan diğer araç ve aletler ise sulama motoru, ilaç makinesi, biçer-döverdir.